

Асоціація звернулася до обласних та районних рад з пропозицією обговорити проблеми, пов'язані з представництвом органів місцевого самоврядування в судах з 01 січня 2020 року виключно адвокатами.

Так, згідно з п. 2. статті 58 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» «виконавчий апарат ради здійснює організаційне, **правове**, інформаційне, аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності ради, її органів, депутатів...».

Разом з тим, згідно з Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» представництво органів місцевого самоврядування у судах з 1 січня 2020 року здійснюється виключно прокурорами або адвокатами, що, на наш погляд, створює штучну монополію представництва адвокатів у судах.

Тобто, фактично введено заборону на самопредставництво рад в особі посадових осіб, які обіймають посади у відповідних радах, що загрожує обмеженням права територіальних громад на доступ до правосуддя, як це визначено в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, Європейській хартії місцевого самоврядування (статті 4, 11), Цивільному кодексі України (статті 169, 172, 173).

Також слід зазначити, що органи місцевого самоврядування відповідно до норм Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» як при здійсненні свого права на представництво законних інтересів територіальних громад в судових інстанціях, так і в інших випадках керуються постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації» від 26.11.2008 № 1040 (зі змінами), де визначено механізм утворення юридичної служби, її склад, завдання та повноваження.

Вважаємо, що органи місцевого самоврядування, які представляють спільні інтереси територіальних громад, не можуть бути обмежені в праві представляти свої інтереси особами, які обіймають посади у відповідних радах.

Поряд із цим, ще є низка проблемних питань щодо практичного втілення особливостей укладання договорів з органами місцевого самоврядування про правову допомогу, зважаючи на норми Закону України «Про публічні закупівлі», зокрема, щодо тривалості процедури проведення відкритих торгів, складності формування замовниками не дискримінаційних, але достатніх для професійного захисту інтересів територіальних громад різних правових питань, кваліфікаційних вимог до адвокатів тощо. Також є певні механізми бюджетного формування, які мають свої процедурні особливості та впливають як на процес закупівлі, так і на бюджетне планування, особливо в частині визначення обсягів видатків, обґрунтування та розрахунку достатньої річної суми на можливі адвокатські послуги наступного року.

Відповідно до законодавства утримання виконавчого апарату здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету. У разі набуття чинності нормою про представництво органів місцевого самоврядування в судах виключно адвокатами, юридичні послуги адвокатів також мають сплачуватися за рахунок місцевих бюджетів. Таким чином, місцеві ради мають двічі сплачувати за одні і ті ж послуги, що, на наш погляд, є порушенням бюджетного законодавства.

Крім того, застосування тендерної процедури визначення переможців з надання послуг правової допомоги (в основі якої лежить основний критерій – ціна) не гарантує якісного відбору, тобто обрання найкваліфікованіших фахівців, що за результатами розгляду судових справ буде мати негативні наслідки для органу місцевого самоврядування – замовника таких послуг та призведе до додаткових витрат місцевих бюджетів у частині виконання судових рішень.

Слід зазначити, що місцеві ради не можуть завчасно у бюджеті на наступний рік передбачити кількість судових справ та розмір витрат, в тому числі на сплату послуг адвокатів. Більше того, на даний час не існує переліку розцінок або типових методик оцінювання відповідних послуг адвокатів, що може призвести до невиправданого збільшення витрат на юридичні послуги або значно ускладнить вирішення питань фінансування таких послуг.

З урахуванням викладеного, просимо:

1. Внести зміни до Конституції України, відновивши право органів місцевого самоврядування на представництво (в тому числі — в судах) інтересів територіальних громад та органів місцевого самоврядування посадовими особами, які обіймають посади у відповідних радах.

2. До вирішення питання про прийняття вищезазначених змін:

- відтермінувати введення в дію (з 1 січня 2020 року) норм щодо представництва органів місцевого самоврядування в судах виключно адвокатами та прокурорами;

- внести зміни до Закону України «Про публічні закупівлі» та включити до пункту 3 ст. 2 послуги, на які не поширюється сфера його дії, а саме: «послуги, що надаються органам місцевого самоврядування адвокатами, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, адвокатськими об'єднаннями і адвокатськими бюро за договорами про надання професійної правничої допомоги»;

- внести зміни до законів України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та «Про страхування» (щодо обов'язкового страхування професійної відповідальності адвоката), з урахуванням міжнародної практики та з метою забезпечення ефективності адвокатського захисту і економії фінансових ресурсів місцевих бюджетів.